MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH

DEPARTAMENT POLITYCZNO-EKONOMICZNY

WYDZIAŁ PRASOWY

[illegible]

NR 64

Przegląd Prasy Z.S.R.R. i emigracji rosyjskiej

TREŚĆ:

Nr.64. Warszawa, dnia 5.marca 1928 r.

1.POLITYKA ZAGRANICZNA ZSRR.I STOSUNEK DO ZAGADNIEŃ MIĘDZYNAROD.

PROCES HROMADY I WYWIAD ULJANOWA.

IZWIESTJA z 29/2.podając sprawozdanie z procesu Hromady i wystąpienie "Expressu Porannego" oraz wywiad Uljanowa, mniej więcej w tych samych ramach co i "Prawda" dodają od siebie komentarz, w którym piszą, że niema potrzeby zbijać nonsensów "Expressu Porannego" o udziale poselstwa ZSRR. w działalności Hromady. Dziennik przypuszcza, iż fakt opublikowania przez "Express Poranny" wspomnianej wiadomości, nie mógł stać się bez zezwolenia odpowiednich władz polskich. Dziennik nie zadawala się tylko konfiskatą "Expressu Porannego", ponieważ taki środek bez dalszych kroków nietylko jest niewystarczający do zdementowania insynuacji, lecz przeciwnie, może mieć wręcz odwrotny skutek.

Pisząc o komunikacie Pata w tej samej materji, dziennik cytuje następujący wyjątek: "Express Poranny"został skonfiskowany za zamieszczenie w formie tendencyjnej sprawozdania o procesie Białoruskiej Hromady i za opublikowanie tych części aktu oskarżenia, które odczytywane były przy drzwiach zamkniętych, - dodaje od siebie, że tego rodzaju komunikat jest niezręcznie zamaskowanem usiłowaniem wywołania wrażenia, że dane opublikowane w "Expressie Porannym" w tej czy innej formie, znajdują się w akcie oskarżenia. Co więcej, z komunikatu tego można wnioskować, iż Expr.Por. opublikował dosłowne wyjątki z aktu oskarżenia. I tak, gazeta brukowa insynuuje pod adresem ZSRR.i jego przedstawiciela dyplomatycznego, władz konfiskują numer pisma, zwracając w ten sposób na tę wiadomość uwagę opinji, o czem pisał sam Expr. jako o sensacji dnia, a następnie ogłasza się komunikat, którego forma jakoby zapobiega rozprzestrzenianiu fałszywych wiadomości. W samej zaś rzeczy ma się na celu wywarcie wrażenia, że oszczerczy atak brukowej gazety w ten, czy inny sposób odpowiada rzeczywistości.

Całą tą akcję "Izwiestja" przypisują tym kołom polskim, które wbrew rzeczywistym interesem Polski i zdrowo myślącej opinji polskiej starają się zagmatwać i zepsuć stosunki polsko-sowieckie. W danym wypadku akcja ta była o tyle łatwiejsza, że skompromitowanie Hromady w okresie przedwyborczym odpowiada w zupełności planom rządowym. Dziennik sądzi, że dla konsolidacji państwa polskiego byłoby lepiej, gdyby polski warjant"listu Zinowjewa" nie był ujrzał światła dziennego. Poważni politycy polscy niewątpliwie odczują szkodę tego rodzaju taktyki.

IZWIESTJA z 2/3. zamieszczają wiadomość Tassa z Warszawy o tem, jakie stanowisko zajęła prasa polska oraz PAT wobec wywiadu Uljanowa.

Tass z Mińska donosi, że odbyło się tam zebranie robotników i inteligencji, na którem zorganizowano Komitet obrony Białoruskiej Hromady pod przewodnictwem poety białoruskiego Janka Kupały. Do komitetu weszli również Jakób Kolas, prof.Wolfson, prof. Piczetta i cały szereg wybitnych działaczy białoruskich. Komitet zwrócił się z odezwą do profesorów, działaczy kultural-

nych i robotników całego świata.
Po całej Białorusi prowadzona jest kampanja na rzecz pomocy więźniom politycznym w Polsce i Zachodniej Białorusi. MOPR. /Międzyn.Org.Pom.Robotnikom/ zebrała już na ten cel 12,000 rubli. Przeciwko sądom polskim protestują nietylko miasta ale i wsie.

PRAWDA z 2/3. pisze, że protest Hromady poza wewnętrznem znaczeniem dla Polski jest obliczony i nazewnątrz, jako jeden ze środków zaatakowania ZSRR. Już cała prasa burżuazyjna wyszukuje dowody mieszania się ZSRR. w sprawy wewnętrzne innych państw, aby móc zwalczać sowiecki projekt rozbrojenia jako nieszczery i obłudny. W dalszym ciągu autor pisze o napadzie "Expr.Por." na Uljanowa, .. komunikacie PATA, zachowaniu się prasy polskiej po wywiadzie, mniej więcej w tym samym duchu, jak przytoczone wyżej "IZWIESTJA" z 29/2.
PRAWDA oburza się na stanowisko prasy polskiej w stosunku do przedstawicieli ZSRR. i przypomina przemówienie w Krakowie b. posła w Moskwie Kętrzyńskiego, który szkalował kraj, z którym miał nawiązać dobre stosunki. Dziennik zauważa, że żadne pismo polskie nie powiedziało nic wówczas pod adresem "Wielmożnego Dyplomaty Polskiego", a pod adresem Uljanowa mówi się o chamstwie.

ROZBROJENIE I BEZPIECZEŃSTWO.

PRAWDA z 29/2. pisze, iż na zbliżającej się komisji sesji rozbrojeniowej nic uda się zadusić pocichu projektu ZSRR. przez żadne wybiegi prawne i dyplomatyczne, lecz zarysowuje się nowy plan, według którego projekt sowiecki zostanie ogłoszony jako nieszczery, zmierzający przy pomocy haseł pacyfistycznych do wciągnięcia Europy w przepaść rozbrojenia, aby uczynić ją bezbronną wobec "podstępnej Moskwy". Autor polemizuje z "Berl.Tageblatt", którego kor.moskiewski, powołując się na uroczystości z okazji 10-lecia czerwonej armji, wskazuje na jej agresywność. Następnie zbija on twierdzenie Jonson Hicks'a, iż Rosja dlatego dąży do powszechnego rozbrojenia, by móc w ten sposób pokonać Anglję i zagarnąć jej dominja, zniszczywszy przytem cywilizację europejską. Tego rodzaju głosy "Prawda" kwalifikuje jako insynuacje, zmierzające do zdyskredytowania projektu sowieckiego.

IZWIESTJA z 1/3.Kor.szwajc."Outsider" pisze z Bazylei o kwestji bezpieczeństwa. Zdaniem jego rezultat obrad praskich pod przewodnictwem Benesza stanowi podstawę dyskusji obecnej sesji Komisji bezpieczeństwa. Zasadniczą przyczyną rozbieżności w kwestji rozbrojenia, jest różnica między stanowiskiem Francji i jej sojuszników Polski, Czechosłowacji i Jugosławji z jednej strony, a Anglją i Niemcami z drugiej. Tu autor analizuje stanowisko każdego z poszczególnych mocarstw i stwierdza, że Francja stoi na gruncie protokołu genewskiego, Anglja i słyszeć o nim nie chce. Niemcy również wypowiadają się przeciwko protokołowi, ponieważ zawiera on w sobie gwarancje istniejących obecnie granic.
Co się tyczy statutu Ligi jako instrumentu bezpieczeństwa, to Anglja nie chce brać na siebie żadnych zobowiązań wobec kontynentu poza statutem. Ang.punkt widzenia podzielają Niemcy. Natomiast Francja i jej sojusznicy uważają statut Ligi za wystarczający do ochrony ich nabytków wojennych, oraz dążą do dopełnienia go przez nowe zobowiązanie. Kor.cytuje par.12.raportu praskiego opiewającego, że państwa, które uważają ten stopień bezpieczeństwa, jaki daje statut Ligi za niewystarczający, winne mieć na uwadze, że w obecnej chwili jedynem praktycznem dopełnieniem istniejących gwarancyj może być zawarcie paktów regjonalnych, - i pisze, że nie jest to bynajmniej ustępstwem ze strony Francji i jej sojuszników, ponieważ Francja przez pakty regjon.rozumie pakty typu Locarna, a takich paktów nie chcą ani Anglja, ani Niemcy.

2. USTRÓJ PAŃSTWOWY I ADMINISTRACYJNY.

ORGANIZACJA OBWODU OJRATSKIEGO

"PRAWDA" z dn. 29/II donosi, iż prezydjum C.K.W. sowietów RSFSR uchwaliło przemianowanie wsi Ulau, stolicy autonomicznego obwodu ojratskiego, na miasto. Przemianowanie to nie wpłynie na obciążenie ludności nowego miasta nowemi podatkami. Mieszkańcy Ulau, którzy trudnią się jedynie pracą na roli opłacać będą nadal jedynie zasadniczy podatek rolny.

UPRAWNIENIA REJONOWYCH TUBYLCZYCH KOMITETÓW WYKONAWCZYCH

"IZWIESTJA CIK ZSSR" z dn. 29/II donosi, iż decyzja prezydjum C.K.W. sowietów RSFSR wprowadziła ułatwienia w porządek wystawienia dowodów osobistych dla mieszkańców kresów północnych RSFSR. Jednocześnie rejonowe komitety wykonawcze sowietów w obwodach północnych RSFSR, zamieszkałych przez tubylców, należących do plemion myśliwskich, otrzymały prawo wydawania mieszkańcom tych obwodów zaświadczeń, zastępujących dowody osobiste, oraz pozwoleń na posiadanie broni myśliwskiej.

3. ŻYCIE PARTYJNE.

OBRADY MIĘDZYNARODÓWKI MŁODZIEŻY KOMUNISTYCZNEJ

"PRAWDA" z dn. 29/II donosi, iż w pierwszym dniu obrad plenum komitetu wykonawczego międzynarodówki młodzieży komunistycznej w Moskwie, prezes tej międzynarodówki Szackin wygłosił referat polityczny, całkowicie poświęcony omówieniu akcji związków młodzieży komunistycznej w Europie zachodniej, w Ameryce i w Chinach. Po wysłuchaniu tego referatu rozwinęła się nad nim dyskusja.

OŚWIADCZENIE P.PIATAKOWA

IBIDEM ogłasza deklarację p.Piatakowa, prezesa misji handlowej ZSRR w Paryżu z dnia 28-go ubiegłego miesiąca. Deklaracja ta zgłoszona została przez p.Piatakowa do C.K.K. i C.K. partji z powodu wykluczenia go z partji przez ostatni XV zjazd partji. Na wstępie oświadcza p.Piatakow, iż sowiecka partja komunistyczna napotyka w swej akcji politycznej na nowe trudności. Trudności te zmuszają partję do wzmożonej pracy. Partję oczekuje ciężka walka. Zmusza to wszystkich wykluczonych z partji opozycjonistów do zastanowienia się nad kwestją ewentualnego powrotu do szeregów partji. W dalszym ciągu deklaracji przyznaje się p.Piatakow do udziału w akcji opozycyjnej, która posiadała wszystkie cechy utworzenia odrębnej frakcji w składzie partji komunistycznej. Obecnie uznaje p.Piatakow, iż tego rodzaju akcja szkodliwa była zarówno dla partji, jak i dla dyktatury proletarjatu w ZSRR. Potępiając własny udział w tej akcji, oświadcza p.Piatakow, iż przed nim, jak przed każdym innym opozycjonistą powstać musiało pytanie: co ma czynić dalej. Na to pytanie dać można rozmaite odpowiedzi: 1/można trwać przy walce prze-

ciwko partji, do niej nie należąc, 2/ można wycofać się z życia politycznego i 3/ można wrócić do partji w celu wzięcia udziału w jej akcji politycznej. Odpowiedź na te pytania zależy od stosunku pytającego do istniejącej w ZSRR władzy do międzynarodówki komunistycznej oraz do sowieckiej partji komunistycznej. P.Piatakow oświadcza, że o ile by uznawał, iż międzynarodówka komunistyczna i sowiecka partja komunistyczna przestały być organizacją polityczną komunistów, iż państwo sowieckie przestało być państwem proletarjackim, miałby jedną tylko odpowiedź: uznawałby konieczność prowadzenia bezwzględnej walki przeciwko rządowi "thermidorjańskiemu". Rzeczywistość jednak przeczy tego rodzaju przypuszczeniom, tak że jedyną odpowiedzią, którą dać może prawdziwy bolszewik na wyliczone wyżej pytania jest: wrócić do szeregów partji. P.Piatakow oświadcza, iż chce wrócić do partji nie dla wznowienia akcji frakcyjnej, lecz dla udziału w walce partji przeciwko jej wrogom, że nie zamierzał i nie zamierza kwestjonować uprawnień władz partyjnych oraz że jego poglądy polityczne pokrywają się z programem politycznym i taktycznym partji. P.Piatakow zrzeka się swych poglądów opozycyjnych i prosi o przywrócenie mu praw członka partji.

OBRADY REKTORÓW UNIWERSYTETÓW KOMUNISTYCZNYCH

IBIDEM podaje, iż w Moskwie odbyła się narada rektorów uniwersytetów komunistycznych w ZSRR. Celem zwołania tej narady było omówienie kwestji kompletowania słuchaczów wyższych uczelni komunistycznych. Narada uznała konieczność zwrócenia uwagi na szerszy niż dotychczas udział młodzieży robotniczej w pracach uniwersytetów komunistycznych, wybierając specjalną komisję dla omówienia związanych z tym udziałem kwestji finansowych. W znacznej mierze narada poświęcona była również kwestji militaryzacji wyższych uczelni komunistycznych. W tej kwestji uchwalono szereg konkretnych postanowień.

NOMINACJA P.RASKOLNIKOWA

"KRASNAJA GAZIETA" z dn. 9/II /Leningrad/ podaje, iż p.Raskolnikow otrzymał nominację na stanowisko prezesa głównego komitetu repertuarowego /partyjnej cenzury wydowiskowej/.

TROSKA O STARYCH CZŁONKACH PARTJI

IBIDEM z dnia 22/II donosi, iż komitet organizacji moskiewskiej partji uchwalił specjalną rejestrację tych członków organizacji, którzy brali udział w przedrewolucyjnej akcji politycznej partji. Na podstawie tej uchwały otrzymają ci członkowie partji, t.zw. "starzy bolszewicy" szereg ulg i ułatwień.

ZMIANY W MIĘDZYNARODÓWCE KOMUNISTYCZNEJ

"TRUD" z dn. 28/II podaje, iż prezydjum komitetu wykonawczego międzynarodówki związków zawodowych udzieliło dymisji sekretarzowi tej międzynarodówki Czernowowi. Stanowisko sekretarza objął, jako następca, Czernowa, były zastępca komisarza ludowego rolnictwa RSFSR Teodorowicz.

ŻONA P. TROCKIEGO W MOSKWIE
"RUL" z dn. 3/III /Berlin, pismo demokratyczne/ donosi, iż żona p. Trockiego otrzymała ~~xxx~~ pozwolenie udania się do Moskwy po zakupy.

BIAŁORUSKA PARTJA KOMUNISTYCZNA A UCHWAŁY XV ZJAZDU
"ZWIAZDA" z dn. 21/II /Mińsk/ ogłasza uchwałę plenum C.K. białoruskiej partji komunistycznej w sprawie ustosunkowania się tej partji do decyzji XV zjazdu partyjnego w Moskwie. Uchwała ta zawiera deklaracyjną pochwałę wszystkich decyzyj zjazdu moskiewskiego oraz oświadczenie, iż białoruska partja komunistyczna pójdzie całkowicie po linji dążeń centralnych władz partyjnych.

5. POLITYKA SOCJALNA I ZAWODOWA.

PRAWA ROBOTNIKÓW DNIÓWKOWYCH
"KRASNAJA GAZIETA" z dn. 1/III /Leningrad/ donosi, iż władze sowieckie stwierdziły stałe nadużycia przy najmie robotników dniówkowych przez sowieckie instytucje gospodarcze i zakłady przemysłowe. Robotnicy ci systematycznie pozbawiani byli wszystkich należących się stałym robotnikom uprawnień z dziedziny opieki społecznej. Wobec tego uchwaliła rada centralna sowieckich związków zawodowych zwrócenie uwagi wszystkich instytucyj gospodarczych na konieczność przestrzegania ustawodawstwa pracy w stosunku do robotników dniówkowych. Instytucje i zakłady, które nie będą się stosowały do tej uchwały, pociągane będą do odpowiedzialności sądowej.

BEZROBOCIE WŚRÓD INTELIGENCJI
"TRUD" z dn. 16/II ogłasza oświadczenie komisarza ludowego pracy RSFSR Bachutowa do reprezentantów prasy sowieckiej. Bachutow oświadczył, iż 173 istniejące giełdy pracy w RSFSR zarejestrowały 14,524 bezrobotnych pracowników medycznych, w tej liczbie 3,711 lekarzy. Liczba bezrobotnych nauczycieli, zarejestrowanych przez te giełdy pracy sięga 17,205 osób.

6. ŻYCIE GOSPODARCZE.

SOWIECKI PRZEMYSŁ BŁAWATNY
"ZARIA WOSTOKA" z dn. 11/II donosi, że w ciągu najbliższych lat projektowana jest budowa 69 nowych zakładów sowieckiego przemysłu bławatnego. Projekt budowy tych zakładów przewiduje wydatkowanie 191 miljonów rubli. W roku bieżącym wykończonych będzie 7 wielkich fabryk bławatnych, których budowa kosztować ma 17 i pół miljonów rubli. Są to fabryki bławatne w Leningradzie, Połtorecku, Iwanowo-Wozniesiensku, Giandży, Leninakanie, Władimirze.

[illegible] 1959 [illegible]

[illegible] przeglądu [illegible]

[illegible] najmniej trudnego [illegible] propozycja [illegible] tego [illegible] Francji [illegible]

L'HUMANITÉ [illegible] z [illegible] wypowiedzi [illegible] Francji [illegible] ZSRR [illegible] na zachodzie nie ma [illegible]

[illegible] Algierii [illegible] polityki [illegible] Francji [illegible]

[illegible] BEZPIECZEŃSTWA

[illegible] z Waszyngtonu [illegible] ZSRR [illegible] zbrojeń [illegible] w roku 1959 [illegible] Nowy Jork [illegible]

[illegible] 1957 [illegible] organizacji narodów zjednoczonych [illegible]

[illegible] Narodów [illegible]

[illegible]

L'HUMANITÉ [illegible] rozbrojenia [illegible]

[illegible] Francji [illegible] narodowych [illegible]

[illegible]

[illegible] strony [illegible] dla producentów [illegible]

L'INDÉPENDANCE [illegible] opisuje [illegible] przemysłu [illegible] Stanów Zjednoczonych [illegible]

[illegible]

10. NOTATKI I INFORMACJE.

WIELKI PROCES W MOSKWIE

"IZWIESTJA CIK ZSSR" z dn. 29/2 donosi, iż dnia 7-go marca r.b. rozpocznie się w sądzie najwyższym ZSRR w Moskwie proces byłych członków zarządów dwuch towarzystw Kredytu Wzajemnego w Moskwie oraz niektórych urzędników instytucji skarbowych, winnych dopuszczenia się rozmaitych nadużyć na szkodę skarbu sowieckiego. Ze względu na to, iż wszyscy oskarżeni należą do kół t.zw. "nepmanów", częściowo zaś do dawnego kupiectwa rosyjskiego, proces ten wzbudza w Rosji sowieckiej wielkie zaciekawienie.

POŻARY W LENINGRADZIE

"KRASNAJA GAZIETA" z dn. 6/III donosi, iż w Leningradzie wydarzają się liczne wypadki drobnych pożarów. Jednocześnie jest sowiecka straż ogniowa po kilka razy na dobę niepokojona przez niewykrytych dotychczas sprawców, którzy alarmują ją wiadomościami o rzekomym wybuchu pożaru w instytucjach sowieckich lub zakładach przemysłowych. Bywają dni, w których tego rodzaju fałszywe zawiadomienia zdarzają się trzylub cztery razy.

LUDNOSC MOSKWY

"ZARIA WOSTOKA" z dn. 11/III /Tyflis/ donosi, iż według obliczeń miejskiego wydziału statystycznego w Moskwie liczyło miasto to 2,142 tysięcy mieszkańców w dniu 1-go stycznia r.b. W ciągu 1927 roku zwiększyła się liczba mieszkańców Moskwy o 112 tysięcy osób.

PROJEKT REORGANIZACJI WYŻSZYCH UCZELNI SOWIECKICH

"PROLETARSKAJA PRAWDA" z dn. 13/III /Kijów/ podaje, iż koła naukowe i pedagogiczne Ukrainy sowieckiej wysunęły ostatnio projekt zupełnego zniesienia egzaminów wstępnych przy przyjmowaniu kandydatów w skład słuchaczów wyższych uczelni sowieckich w USRR. Komisarjat ludowy oświaty wypowiedział się przeciwko urzeczywistnieniu tego projektu w chwili obecnej, uznając, iż sowieckie uczelnie średnie nie dają narazie rękojmi dostatecznego przygotowania swych uczniów do pobierania nauki w uczelniach wyższych.

SPRAWA SZCZEPICHINOWEJ

"POSLEDNIJA NOWOSTI" z dn. 28/II /Paryż, pismo demokratyczne pod redakcją p.Milukowa/ podaje, iż władze administracyjne, które miały wydać decyzję w sprawie odwołania zamierzonego wysiedlenia emigrantki rosyjskiej Anny Szczepichinowej, która dokonała w roku ubiegłym zamachu terorystycznego na urzędnika konsulatu sowieckiego w Paryżu Fomina, z granic Francji, wydały korzystną dla Szczepichinowej opinję. Opinja ta zakomunikowana została ministrowi spraw wewnętrznych, który wydać ma w tej sprawie ostateczną decyzję. Narazie wysiedlenie Szczepichinowej z granic Francji wstrzymane zostało do dnia 8-go b.m.